

Gruppsystemering

Från att ha varit en relativt sällsynt fågel har begreppet »personlig tillgång» till datakraft på senare tid attraherat alltmer ökande intresse. I begreppet omfattas inte bara möjlighet att nå fysisk access till lämplig dator via personliga terminaler, man tänker också på dialogen vid terminalen. Man inkluderar då också tillgång till vettiga systemprogramvaror för den personligt färgade kontakten, mjuka och användarvänliga program för den interaktiva bearbetningen. Maskinell effektivitet blir allt mindre intressant, inte bara för att kostnaderna per minnescykel går i botten.

Ett hjälpmedel som på märkligt kort tid tycks ha kommit på allas läppar är det datorstyrda meddelandesystemet. Jag syftar då på ett »message switching» system, där datorn i första hand används för att lagra och förmedla textmed-

delanden mellan terminaler, samt för vissa enklare utskriftsfunktioner bland tidigare sända meddelanden. I dessa system kan personer med tillgång till terminal snabbt och effektivt nå kontakt med varandra, i huvudsak oberoende av tid och rum. Gruppvis kontakt kan också etableras, liksom kontakt via privata eller anonyma meddelanden.

En del system har haft en sådan funktion tillgänglig sedan relativt länge. Delta gäller t ex Plato-systemet, som verkligen visat sig som ett intressant system för etablering av personlig kontakt. Här har man i många år haft tillgång till en textmässig meddelandefacilitet, mitt i pågående övningar av annat slag.

I andra sammanhang har först nyligen behovet av en dylik facilitet kommit att framstå tydligt. Trots att ett meddelandesystem – om man undantar mer komplicerad filhantering

– är en skäligen enkel data-teknisk produkt, har plötsligt efterfrågan snabbt kommit att överstiga tillgången. Många personer som prövat ett sådant meddelandesystem tycks genast finna bruk för det inom den egna arbetsmiljön. Men inget system har tunnits allmänt tillgängligt i Sverige.

Behovet av sådan kommunikation, plus det uppenbara intresset ur utvecklingssynpunkt, ledde till att Styrelsen för teknisk utveckling våren 1976 projektvägen lät anskaffa ett meddelandesystem. Efter en rimlig marknadsbelysning valdes det så kallade FORUM-systemet från Institute for the Future i Californien, USA. Meningen var att snabbt komma igång med praktiska prov, och vinna tidiga erfarenheter inför senare inhemska konstruktioner av liknande art.

Systemet köptes snabbt in på Stockholms Datamaskincentral (DEC-10), och har under hösten fungerat utmärkt.

Forts s 4

Gruppsystemering

Forts. f. s. 1

En svensk version har arbetats (av Torghy, Thorsis, Uppsala), och antalet intressenter i systemet har visat sig vilja stiga mycket snabbare än den forskningsmässiga utprovningssmiljön har gjort önskvärt.

Sådana system har en verkligt bred användbarhet. Jag vill nu inte gå in på de mänskligt sociologiska effekterna kring gruppkommunikation via meddelandesystem, de belyses i ökande grad bl a på internationella konferenser för närvarande. Medinflytande på arbetsplatserna är självklart en viktig form för kommunikation där dessa system kan vara till stor hjälp. Och i planering av alla de slag m m.

Jag vill peka på en typ av kommunikation där jag tänker

att dylika system kommer att få en kraftfull inverkan på utvecklingen – inom systemarbetet, vid konstruktion av ett datasystem. Då inkluderar jag såväl programmering som mer övergripande systembestämning på olika nivåer. Senare års systemeringsmetodik rör sig kring strukturering, interaktivitet, formella kontroller m m. Dessa ting är ideala objekt för kommunikation via meddelandesystem. Vilka datasystem konstrueras inte som ett grupparbete? Vilka system tillkomst lider inte av brist på personlig kontakt i olika konstruktionsskedet?

Detta till synes banala påpekande kommer sannolikt att visa sig av större intresse än vad första åblicken föder. Det är ju en ganska rimlig tanke

att vilja kommunicera om ett system med hjälp av systemet självt, t ex i dess tidigare former. Hur mycket systemarbete rör inte ändringar och anpassning till nya miljömässiga förutsättningar? Och hur stor del av detta är inte betingat av personliga kontakter mellan de som berörs av systemkonstruktionsarbetet? Rent personlig närhet så att säga. Här kommer meddelandesystemen in som ett intressant hjälpmedel.

Dessa meddelandesystem kan ses som en kraftig vidgning av individens eller gruppens referensram. Den individuella skrivmaskinsterminalen (motsv.) invid skrivbordet gör dig oberoende av tid och rum, du når ut oerhört effektivt. Och du kan nås effektivt, aldrig något upplaget-tulande eller »kan jag lämna ett telefonnummer?»

Man talar om datorn som den förlängda intelligensen,

och tänker då på bearbetnings- och slutsatsdragningsförmåga m m. Med distributionsaspekterna i centrum snarare än bearbetningsmöjligheterna, mjukas hela individbegreppet (eller gruppbegreppet) upp. Man »när» mycket längre. Och de överlappande räckvidderna medger ökad kontakt. En mänsklig användning av datasystem, för en gångs skull. En

användning som kan komma att vara en byggsten – ett element – i varje datasystem framöver, en liten men självklar systemdel.

Systemarbetet har behov av sådan vidgad kontakt mellan alla berörda. Och många, många andra former av kontakt mellan människor.

Tomas Ohlin

1977-01-25